

# Ekonometri, İktisat Bölümleri Sosyoloji Dersi Yıl Sonu Sınavı (Final) Cevap Anahtarı

**Cevap Anahtarı'nda derste de kullandığımız Memet Zencirkıran'ın "Sosyoloji" ders kitabından yararlanılmıştır. Birebir aynı cevaplar aranmamaktadır ancak bu anahtarda verilen cevapları kast eden cümlelere puan verilecektir.**

**Arş. Gör. Onur TÜRKÖLMEZ**  
**onurturkolmez@sakarya.edu.tr**

*Aşağıda verilen örnek olaylar bu sınava yönelik hazırlanmıştır ve tamamen kurmacadır, gerçek kişilerle ilgisi bulunmamaktadır.*

1. **Örnek Olay:** "Daha önce güzellik yarışmasına katılan ancak ön elemeleri geçemeyen, ardından çeşitli ajanslarda mankenlik yapmaya başlayan Bayan S. bir yıl sonra katıldığı 'Hamdi Bey'le Varım Diyor!' yarışmasında finale kalmış ve 10.000 TL ödülle yarışmadan ayrılmıştır. Yarışmanın ardından yarışmanın sunucusu A. ile bir gönül ilişkisi yaşadığı magazin haberlerine yansıyan S. daha sonra ünlü sunucuyla yurtdışında yapılan görkemli bir düğünle evlenmiştir. Geçtiğimiz aylarda aralarında anlaşarak boşanan çiftin boşanma sözleşmesinde S.'ye aylık 100 bin TL nafaka verileceği basına yansımıştır. Hayatına bir Anadolu kentinde sıradan bir aile çevresinde başlayan S.'nin son yıllarda yaşadığı yükseliş yakın çevresinde ve kamuoyunda tartışma konusu olmuştur."

**Soru:** Bayan S.'nin yukarıdaki hayat seyri içinde yaşadığı deneyim Sosyoloji açısından hangi kavramla adlandırılmaktadır? Belirtiniz ve bu kavramı tanımlayınız. (25 Puan)

Bayan S.'nin deneyimine **dikey toplumsal hareketlilik** adı verilir (12,5 puan)

Dikey toplumsal hareketlilik, birbirinden çok farklı toplumsal pozisyon ve statüler arasındaki değişimi ifade eder. Aşağıdan yukarı ya da yukarıdan aşağı tarzda olabilir. (12,5 puan)

2. **Örnek Olay:** "X Üniversitesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışan Q, Sosyoloji dersini veren hocanın izne ayrılması ve bölümde bu ders verebilecek yeterli sayıda hocanın bulunmaması nedeniyle İktisat ve Ekonometri bölümlerinde Sosyoloji derslerine girmeye başlamıştır. Q bir yandan doktora tezini yazmaktadır, bir yandan da bölümde bir profesörün asistanlığını yürütmektedir. Kendi verdiği dersin sınav kâğıtlarının yanında hocasının sınavlarını da yapmakta ve değerlendirmektedir. Bu süreçte çocuğu dünyaya gelen Q, anne olma mutluluğunu da yaşamıştır."

**Soru:** Q'nun yaşadığı durum sosyolojide hangi kavramla ifade edilmektedir? Belirtiniz ve bu kavramı Q'nun yukarıdaki deneyimi bağlamında değerlendirerek tanımlayınız. (25 Puan)

Q'nun yaşadığı deneyim **rol çatışmasıdır**. (12,5 puan)

Rol çatışması; insanların hayatları boyunca taşıdıkları birbirinden farklı rollerin gerekliliklerinin birbiriyle çatışması durumudur. Q'nun sınıfta hocalık, bölümde asistanlık, evde annelik pozisyonlarından rolleri arasında bir çatışma yaşaması doğaldır. (12,5 puan)

3. **Örnek Olay:** "Ş'nin ailesi, İstanbul'da bir apartmanda hep birlikte oturmaktadır. Ş'nin dedesi Z, 1980'de İstanbul'a göç etmiş, önce bir süre inşaatlarda çalışmış daha sonra müteahhitliğe başlayarak gelirini artırmıştır. Z, Ümraniye'de satın aldığı bir araziye beş katlı bir apartman yaparak 4 çocuğunu aileleriyle birlikte bu apartmanda toplamıştır. Ş bu apartmanda dünyaya gelmiş, amca ve hala çocuklarıyla beraber aynı okullara gitmiştir. Ş'nin halası F, Ş'nin dedesinin isteği üzerine eşi ve çocuklarıyla birlikte aynı apartmana taşınmış ve baba evinde yaşamaya başlamıştır."

**Soru:** Ş'nin ailesi hangi aile türüne dâhil edilebilir? Ş'nin halası F'nin evlilik türüne ne ad verilebilir? (25 Puan)

Ş'nin ailesi **geniş ailedir**. (12,5 puan)

Ş'nin halası F, kendi ailesinin evinde yaşadığı için kurduğu evlilik **matrilokal** evliliktir. (12,5 puan)

4. Küreselleşme sürecinin hızlanmasında etkili olan gelişmeler nelerdir? Bunları belirtiniz ve kısaca açıklayınız. (25 Puan)

Küreselleşme sürecinin hız kazanmasında özellikle iki temel gelişme rol oynamıştır:

## Ekonometri, İktisat Bölümleri Sosyoloji Dersi Yıl Sonu Sınavı (Final) Cevap Anahtarı

- **Teknolojide yaşanan gelişmeler:** Teknolojide yaşanan gelişmeler dünyada insanları ve piyasaları birbirine bağlamıştır. Bu durum ekonomik, sosyal ve kültürel etkileşimleri hızlandırarak küresel bir dünyanın oluşmasına katkıda bulunmuştur.
- **Siyasal alanda yaşanan gelişmeler ve ekonomik yansımaları:** 1970’li yıllardan sonra dünyada liberal ve neoliberal paradigma önem kazanmıştır. Liberal paradigmanın ekonomik boyutu devletin ekonomiden çekilerek her alanda özel sektörün güçlendirilmesini içerirken, siyasi boyutu ulusal kimliklerin geri plana çekilip etnik kimliklerin ve özgürlük hareketlerinin yükselişe geçmesinden oluşur

*(Maddeler 12,5 açıklamalar 12,5 puan)*

### 5. Suç sosyolojisi açısından Yapısal Fonksiyonel Yaklaşımı kısaca açıklayınız (25 Puan)

Suçla ilişkin yapısal fonksiyonel yaklaşım, toplumdaki her olgu gibi toplumda işlenen suçların da bir işlevi olduğu düşüncesini merkeze alır. Suç her ne kadar kötü bir olay olsa da sonuçları bakımından toplumsal birtakım işlevlere karşılık gelebilir. Sonuçları bakımından olumsuz görülebilecek olan suç, toplumda bilinçlenme, ortak tepki, tedbir, kamuoyu baskısı ve suçun önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması noktalarında toplumsal işlev görür. *(25 puan)*

### 6. Alt Kültür ne demektir? Tanımlayınız. Alt kültür gruplarına örnekler veriniz. (25 Puan)

Alt kültür, kendilerine ait değerleri/normları/davranışları olan ve bu yönleriyle toplumdaki diğer kesimlerden ayrılan kültür gruplarına verilen addır. *(12,5 puan)* Çarşı, Genç Fenerbahçeliler, Ultraaslan vb. taraftar grupları alt kültür gruplarına örnek olarak gösterilebilir. *(12,5 puan)*

--- SINAV BİTMİŞTİR ---